

Stanowisko
Związku Miast Polskich
w sprawie projektu ustawy o ochronie ludności oraz stanie klęski żywiołowej

Zarząd Związku Miast Polskich **kategorycznie odrzuca** projekt ustawy o ochronie ludności, przedstawiony przez resort spraw wewnętrznych i administracji.

1. Stanowczo **sprzeciwiamy się** zastąpieniu obecnej ustawy o stanie klęski żywiołowej, wymienionego w Konstytucji RP jako jednego z trzech stanów nadzwyczajnych, ograniczających podstawowe prawa obywatelskie, rozdziałem w ustawie, która dotyczy sytuacji kryzysowych i obrony cywilnej. Nowe przepisy **tracą dotychczasową rangę i są rażąco mniej korzystne od obowiązujących dziś rozwiązań**, na przykład w kwestii **roszczeń** przysługujących obywatelom w związku ze stratami poniesionymi w wyniku wprowadzenia stanu klęski żywiołowej (zastępuje się je bliżej nieokreśloną „pomocą”, która może, ale nie musi być udzielona). Nie ma żadnego uzasadnienia, by zmieniać uchwaloną w 2002 r., nowelizowaną po raz ostatni w r. 2017 z jednoczesnym ogłoszeniem tekstu jednolitego, a także niekorzystnie ograniczać działanie ustawy o wyrównywaniu strat majątkowych wynikających z ograniczenia w czasie stanu nadzwyczajnego wolności, praw człowieka i obywatela (Dz.U. z 2002 r., poz. 1955).

2. Projekt zakłada **poza-konstytucyjne wprowadzenie dwóch nowych stanów nadzwyczajnych**, tzw. „podniesionej gotowości”, które także ograniczają konstytucyjne prawa obywateli, w tym „stan zagrożenia” w sposób drastyczny. **Ograniczenia te dotyczą także społeczności lokalnych, w tym ich demokratycznie wybranych organów przedstawicielskich, które mogą być pozbawiane uprawnień albo zastąpione przez „pełnomocnika wojewody”** np. w przypadku „**niewłaściwego wykonania polecenia**” administracji rządowej (art. 31). To rozwiązanie zasługuje na nazwanie go skandalicznym odstępstwem od reguł demokratycznego państwa prawa. Innym przykładem lekceważenia kardynalnych zasad jest treść upoważnienia dla premiera do wydania rozporządzenia o szczegółowym zakresie zadań realizowanych w związku z wprowadzeniem stanu pogotowia, bez określenia zakresu tego upoważnienia (art. 29 ust. 4). Tymczasem delegacja ustawowa **musi** określać: organ właściwy do wydania rozporządzenia, **zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści rozporządzenia**.

3. Proponowane rozwiązania dotyczące **zarządzania kryzysowego** rujną dotychczasowe normy i procedury ukształtowane w tym zakresie na miarę potrzeb i środków, jakimi dysponują obecni uczestnicy systemu. Nowe rozwiązania, **nieskonsultowane** w żadnym stopniu z samorządami lokalnymi, są często **chaotyczne i niedookreślone**, co może spowodować negatywne konsekwencje w przypadku konieczności ich zastosowania. Nie do przyjęcia są również zapisy dotyczące organizacji systemu, np. burmistrz/wójt może otrzymać polecenie uzupełnienia środków służących ochronie ludności, jednak nie wskazuje się sposobu sfinansowania takiego uzupełnienia. Niektóre obowiązki są zapisane np. jako „współdziałanie”, ale nie określono, na czym ma ono polegać.

4. Projekt ustawy nie precyzuje jasno zagadnień związanych z obroną cywilną, Nie wskazuje modelowych struktur organizacyjnych, ich wyposażenia, podległości służbowej, gotowości do działania oraz ich powoływania.

Dlatego Zarząd Związku **negatywnie opiniuje** przedłożony projekt ustawy. W załączeniu – jako szczegółowe uzupełnienie stanowiska – **przesyłamy uwagi i opinie nadesłane przez urzędy miast**.

Hrubieszów, 23 września 2022 r.

Za Zarząd

Prezes Związku